

Александър Лютов

Котката
на Шрьодингер

Арс, Благоевград,
2009 г.

ISBN 978-954-9857-24-5

© Александър Лютов, 2009 г.

Корица и библиотечно оформление: © Огнян Георгиев

Тираж 300.

Формат 32/70/100.

Печатни коли 3,75.

© “Библиотека “Prima vista” се публикува

под общата редакция на Валентин Дишев

Тази книга се издава след конкурс на Издателство “Арс” за

дебют - раздел “Проза”.

Котката
на Шрьодингер

“Ако искаме да направим един нов свят, материалите са готови – първият материал също бе произлязъл от хаоса”.

Р.Куплен

Бусът гълта непрекъснатата осева линия. Чистачките скърцат. Отпред - мътилка. Сипаничево, задраскано стъкло. Пак вали. Стопаджията отдавна се заглежда във висящата играчка на огледалото.

- Обичаш ли котките? – поглежда изпод вежда шофьорът.

- Какъв е този урод? Сякаш е газен от валяк.

- Котката на Шрьодингер – теоретизира и се мъчи да заостри вниманието му.

- Що за творение?

- Някакъв експеримент. Затворили я в изолиран съд. До нея – ампула с отровно вещество, която може да се счупи при някакви неизвестни за експериментатора обстоятелства. Вероятността да се пукне ампулата била 50%.

- И пукнала ли е? – бърза да научи края.

- Ами, на 50% била жива, на 50% мъртва. Отвън не можело да се определи.

1

*“Да мине само този летен дъжд
и зимата да свърши изведнъж...”*

Тази година зимата закъса. Уж ѝ дойде времето на

календара, пък е някак меко и лигаво. Нищо, че е декември. Мъгла, мъгла, не щеш ли - пекне и започвам да кихам. Бъркам се с пролетта, когато ме измъчва сенната хрема. Бъркам в джоба за рецептата с хомеопатични лекарства.

*Rp: 1) Apis mellifica 30CH
2) Sulfur 30 CH
3) Sabadilla 9CH*

Съби Недялков, 43 год.

Вероятно заради глобалното затопляне, но си мисля , че времето окончателно се е променило. А тя – пролетта, още не е заченала. Ще ми се някой расов харамия да ù закваси утробата, но намирам само микроби, бактерии, някакъв нов грип, минувачи, локви, гримаси. Калпав ден – нито есен, нито зима.

2

*Суицидно средство
с презентативна функция.*

Намествам вратовръзката. Стяга ме. Мразя вратовръзките. Мисля само за врата си. Правя смешни движения; сякаш съм в иглено ухо. Чувствам се като чужденец в екзотична страна, ползващ традиционното им облекло.

Днес е важен ден – ден за вратовръзка.

Суетня около мен. Жена ми. Много е досадна, особено сутрин. Най-вече, когато трябва да слагам вратовръзка. Оглежда ме, поправя ме, кордисва ме. Издивявам. Рошава и неумита, в старата ми бархетна пижама. Скъсано копче открехва многоетажна плът. Ще ме целуне. Ще пусне в лицето ми застоялата нощ.

- Стига, де! – побутвам я.

- Съби, нервен си от сутринта – прави откритие. - Ще имаш важен ден.

Тя всичко знае. Гледа към вратовръзката.

- Слагам я заради една уличница – отмества се. Знае, че ме дразни. Знае, че я лъжа. Никога не ме ревнува.

- Върви, няма да ти преча.

Разхлабвам примката. Сутрешен хлад. Вдишвам.

Вратовръзка. Средство за доброволно самоудушава-не с представителни амбиции.

3

*Пушенето сериозно
уврежда вашето здраве*

Магазинът е на майната си. Пуша и карам. Изпушвам докато стигна там. Симеон би трябвало да е магьосник. Играч. Нито фасада, нито изглед, като барака. Бидон-вили, наредени пред нечии затворени очи. Надписи – кажи-речи никакви. Фриз с блажна боя. Няма стикер, няма неон. “Масла и автоаксесоари” – написано с боя и стара четка. Леко закривен транспарант на изветряла реклама: една голяма капка масло се е приготвила да

капне, а отдолу нечетливи думи на английски.

Паркирам. Моят хюндай до белия кадет на оня. Моя...
хм.

- Здравей, колега! – Божидар. Мрази ме.

- Здравей! – мразя го.

- Много си подранил.

- Симеон тук ли е? – пускам малкото име на шефа.
Продавачът в магазинчето не може да си го позволи.

- Господин Жечев още не е дошъл. Шефът идва, когато иска.

Едрозъбият не може да знае, че съм изкарал на шефа му два изпита по математичен анализ. Спал съм всред вонята на неговия пиянски бълвоч. Затова му задигнах гаджето. Грозила. Групата обичаше мен – колегата с калпавото име. Царското име obu ботуши на абсол-вентската вечер, такива, с рошав кожен кант под костюма.

- Едно кафенце, Събчо?

Знае, че не пия кафе. Кръвното... хипертония. Жената на един приятел го обиждаше така – “Хипертоник!”. Подобно на пухкавото мече от кукления театър, което обиди приятеля си: “Паралелепипед!”

Събчо!?

“Човек си идва с името” – говорят. Каквото името, такъв и човекът. Ужас! Най-слабото ми място. Кръщелното. Пукнатина от вписването ми в регистъра – книгата за гости.

- Благодаря, не пия нищо с кофеин.

- О, не ставай роб на жълтите вестници. Пълна

самоизмама е, че кафето вдига кръвното. По-скоро действа диуретично.

- Просто не обичам кафе.

- Тогава да пушим?

- Може.

- Вземи! Басма тютюн. Без катран и никотин.

- Обичам си моите цигари! – преглъщам.

Оня бърка в канадката и щраква със сребриста запалка.

- Зипо, а? Какво ще кажеш?

- Менте...

- Менте, другия път. Кръсникът я донесе.

- Ти нямаш кръстник. Казах ти. Не си кръстен, атеист си, като Ленин. На мафиот не ми приличаш. Този ти е кум. Като Кумчо Вълчо. Като...

- А ти знаеш ли какво продаваш, какво пиеш, какво ядеш? Да живее ментето, защото всеки ден си с ново! Светът е магазин за 1 лев.

Пушим.

Кашлям.

- А, видя ли, кашляш? Гледай! – поставя цигара до стъклото, където се стели димът на моята. - Виждаш ли? – очите му пълни луни.

- Какво?

- Виж моя пушек, виж твоя!

- Да бе, твоят е по-хубав.

- Теб лъжа, мен истина. Димът на басмата е синкав и лек. Ефирен. Твоят е кафяв и тежък. Едва пъпли ниско до земята. Претъпкан е със сажди и катран.

Мама ти стара, ще ми обиждаш пушека! Когато съм го гълтал, баща ти те е пляскал по врата превантивно, за да не счупиш стомната.

- Карай, да сме живи и здрави – се задоволявам да кажа.

- Не, това не говори в полза на здравето.

Пушим. Иначе работата ще иде на кавга.

4

Реанимация

- Здравсти Мони! Как сме днес?

“Как сме днес?” – комплексната форма се употребява от лекарите на сутрешна визитация в реанимацията. Пита защо съм се лъснал, като стар фийтон. Гледа хюндая.

- Имам сериозни затруднения, дойдох да ги обсъдим.

- Върви ли? – сочи с брадичка колата.

- Трябва да говорим за сделката с автостопанството!

- Сменяй по-често маслата. Казвам ти, като човек, който търгува с масла.

- Мони, там положението е неударжимо. Стоката е предплатена, а няма доставка.

- Пази двигателя, че после няма да мога да я продам. Ще ù падне компресията.

- Ще ни съдят... – почти изкрещявам.

- Кой ще те съди, бе? – Симеон се обръща гърбом.

- Защо моите доставки остават винаги последни? – изсъсквам.

- Съби, виж там Сега съм на зор.

Магазинерът гледа самодоволен. Пуши. Бих го фраснал. Но Мони не, защото няма да си обърне другата страна.

- Масла, Съби. Истината е в маслата.
Ще се караме.

5

Барииери...

Обикновено автостопанство. Някакво “Авто...” Барииерата е наполовина отворена. Премръзнал дядка. Бараки, канцеларии, импрегнирано от мръсотия хале. Празно, тъмно и спарено. ДАП.

Гущеров, какви имена им поставят. Възраст преди пенсия, ако са му плащали осигуровките. Снабдител. Слаб, с увиснала кожа – като влечуго. Кръгли диоптри с размазани стъкла.

- Ти беше... а...

- ... Недялков. Съби Недялков..., нали помните? – как ли пък няма да помниш.

- А, доставката?

- Вижте, идвам просто да изясня.

- Какво ще изясняваш, бе момче? Ясно е като бял ден. Давай стоката! Ако не, връщай парите, лихвите, пропуснатите ползи, нанесените вреди!

Ползи, вреди, лихви, пари. Пропуснати, нанесени. Давай! Връщай!

- Създаде се едно форсмажорно положение, затова.

- Мажорно, минорно, ти зарежи. Или стоката или на

съд.

Съд. Съд за кисело зеле. Не смееш да погледнеш, защото вони. Когато Баба Марта пръдне в зелето, всички се изнасят от мазето на лошия стопанин. Баба Марта през декември!

Някога мама ме плашеше с комисията. Съби, яж, слушай, учи, че ще дойде Комисията. Звучеше, като сериозна мисия. Дори, като комита. Архаично чудовище, което дреме в изоставен, тъмен кладенец. Сега – форсмажор. Едновременно, като автомобилно състезание, нападение на съюзни елитни части и концерт на филхармонията. Мажорно, строго и заплашително. Сам за себе си непоколебим довод.

6

Други влечуги

- Дай аз да ги пипна. – нарочно отсича Змеев, като вижда, че не нося мостри. – Око да види, ръка да пипне. Това си е авто-парк, отговорности. Филтърът е нещо важно – консуматив. Изпълнява отговорна функция. Върши неблагодарната и благородна работа в двигателя. Като Матросов. Задържа всичката мръсотия. Той се жертва, за да се чувства двигателят добре, да мърка като коте, да се плъзгат буталата, като по бебешко дупе.

И когато очаквам да извади благовонен мехлем, обръща темата към хуманните принципи на съвременната търговия:

- Откритост, честност и лоялност. Това са принципите

на съвременната търговия. От мен да знаеш.

“Търговия”, като “литургия”. Отец Змеев разтворил ръце пред олтара, като статуята на Христос в Рио Де Жанейро. Клисарят ръси благовонно миро по ръцете на миряните и от там теква масло 15W40. Разтърсвам глава.

- Да поседнем, ще покажа каталози.

- А, няма време ... претрупан съм. Съвещание. Профсъюзно събрание, Стопански съвет, Съюза на кварталните рибари. Пък какво да гледам – книги. Картинки, илюстрации, папируси, журналы. Око да види! – Мамка му, Симеон пак не ми даде мостри. - Защо бе, нали ги имаше на склад? – пита.

- Хубава стока, търсена стока. Сама се продава. Не остава. Днеска има, утре няма. Цена – супер. Свършва, преди да започне – да, като преждевременна еякулация.

- Aproпо, щяхме да говорим за масла.

- Пропо-мропо, ама маслата са сложна работа.

- С какви работите? Етерични, растителни, рафинирани, екструдирани, крекирани, кандилирани, балсамирани?

- Те са фигура от висшия пилотаж.

- Просто една офертиска – като фигура от селскостопанската авиация?

- Виж момче, м-м-м работата е много комплицирана.

- Komplцирам! (Фр.) усложнявам. Komplциран – забъркан, сложен, заплетен.

- Тъй де, дай си визитката, пък ще ти се обадя.

- Искате визитната картичка? Картона за визитация?

С цел посещение на болни, меморизиране името на

притежателя или проверка на подозрителен кораб в открито море?

Змеев ме зяпа.

- Змеев, ще коригирам комисиона.

Змеев се оглежда:

- Не разбирам за какво говориш?

Разхлабвам възела, хвърлям каталога, опирам крак на бронята и продължавам на друг език:

- Слушай, Змеев! Дадох ти 2%. Ще ги направя 3, но не ми искай 4. Ако някой ти обещае 5 не си мисли за 6, защото ще си 7 пъти вътре.

- Хей, много си ербап! Пък и говорих с колегата Гущеров. Този от ДАП-а. Нещо забравяш да доставяш на време стоката!

Склероза. Старческо слабоумие. Разсеяност.

Край.

Ще се скараме. Със света. Само да знаех как.

Бариерата е почти наполовина затворена. Минавам под нея на косъм.

7

“Нощта като мулатка ме прегръща.”

Измислихме си машини за да им наливаме смазка.

Карам в дъжд. Помещавам се в едно съоръжение. Позволява ми да достигна бързо и комфортно до други съоръжения. Тиха музика. Преди мечтаех за това, сега мечтая за преди. От няколко века не се е случило нищо ново под слънцето. И на слънцето. Пътувам сам на изток.

Чакам голямата вода. Чакам голямото масло.

Масло.

Карам. Ще се караме.

Влизам в хотела. Прилича на моя дом: полулуксозно, чисто и семпло. Кърпи. Бърсал се е половината свят. Сам, спокоен и свеж. Вечерта е в джоба ми. Тази стая, тази луна, този град са създадени за мен. Утвърждавам тази идея, за да мога да я възпроизвеждам. Непознат, ненужен и несъществуващ. Командиран от себе си. Комерсиално пътуване. Компот от сушени сливи. Ошав.

Някъде имаше заведение за обществено хранене. Всички са еднакви. Където и да идеш – чаши, покривки, питие. Един език, една валуга. Език в масло. Винаги има валуга. Сядаш на масата и чакаш. Маса, стол, врата, тезгях, гише. Мебелирана власт. Мебелиран обществен договор. Заведение. Институция.

Морето. Още една институция. С радост влизат в неговата власт. Вълни, бриз, пясък, пяна. Далечен тътен, дис-дис-дис – дискотека за тези, които не се замислят. Аз и проститутки по улицата. Харесват точно мен, безпогрешно, професионално. Сексът и смъртта. Ерос и Танатос – съседни. Живеят на различни етажи. Всеки има табелка на входната врата, за да могат лесно да го посещават и касичка за заплащане на таксата.

Създавам си уют и лек лукс. Алкохол в рамките на приличното, стая в рамките на приличното. Цената е прилична, цената съответства. Първо консумирам, после мисля. Тръгвам по главната. Тази улица, която я имат всички градове с изключение на главния. Тя ще ме изведе

там... на приборя. Там, където ... не... няма да ставам сантиментален. Нито романтичен. Говори ги на курвите. Денонощна лафка за цигари. Дебела продавачка.

Ключ с дебела метална плочка. За да не го слагаш в джоба. Винаги да помниш, че не си у вас. Да не забравяш свойствата на сградата – висока, лъскава, с много прозорци и чужда. Асансьор и бели завивки. Цигара на терасата. “Нощта смолисти къдри е разплела”... Едри лайна на чайки. Надясно – море. Всъщност един черен креп. Някой е повил фалирала игрална маса. Пропаст. Иди кажи, че го има. Ще го има сутринта. Или тази нощ, ако отидеш да го пипнеш. Малка тайна. Игра за самокомандировани самотници.

Този град е друг. Различен от предишния път, предишния спомен. Дори ти да си същия, той ще направи така, че да не се познаеш. Ще те направи друг. Ще те омотае. Ще те изиграе. Като асо на Блек Джек.

Млади тинейджъри (как се пише?), teenagers, вътрешни имигранти. Вървят на групи. Говорят неразбран език. Смят се, както се смеех аз. Тогава. Без сантименти. Нито сантиметър. Вземи се. Сложи се в джоба. Там някъде е нощта. Скокни в бутониерата на абитуриенския си костюм. Тук си по работа. Различно е. Но то е от морето. Тогава го имаше, сега е черна дупка. Отдавна ме е погълнала. *Sapiens nihil affirmat, quod non probat*. Помъдрых. Явно това е краят.

Ще се караме.

Нощното шкафче проскързва. Знам какво ще намеря. Папка с карта. Да не се загубя, докато спя. Плик. Да

изпратя писмо, за да ме помнят. Да им разваля настроението. И Библия. Хубавото е, че вече има Библия. Не смея да я отворя. Не помня, дали съм християнин или книгата е на чужд език.

Изгоряла нощна лампа. Черна вода от батерията в банята. Сигурно идва от морето. Ще се къпя утре, когато денят докаже, че е по-важен от изминалата нощ. Ще се къпя друг път. Аз ще ги къпя утре. С убедителния си лиричен баритон. Ще нося вода, която не достигна снощи. От девет дерета. Те ще ме излъжат, че ще пият, аз ще ги лъжа, че ще им я нося. Ще бъде добра компания. Сушена компания. Ошав.

Време е да се склопят очи. Лека нощ. Пък утре вече ще се скараме. Окончателно. С всичко. Със света.

Сънувам някакви масла. Сутрешната закуска ще бъде без маргарин. Шкембе чорба на автогарата.

8

“La strada”

Път.

Навсякъде. За отиване и за връщане. Тотална мрежа. Някъде е гладък, някъде друса. Предназначен е да отидеш до морето, да търгуваш масло, да надникнеш в задния двор на маорите и да им продадеш лимонада – такава, каквато се продава в твоя супермаркет.

Сраствам се с автомобила. Разбираме се като ездач и кон. Технологична симбиоза. Ауто-кентавър. Мото-био-робот. Човешката ми глава и четири гуми. Мишелин...

Монотонно. Еднотонно. Соло-исо. Жужене на трансформатор. Повредена луминисцентна лампа. Бж-ж-ж-ж. Ортогонален пейзаж. Ландшафт от вертикални тополи и хоризонтален кър. Черно-бяла природа. Дърво, дърво, кола в насрещното, ф-ф-ф. Дърво... Ф-ф-ф-ф.

Силует.

Вектор в координатната система. Паднало камъче в безветрено езеро. Фигура на стопаджия. Стопаджийка. Стопанката на пътя.

Път.

- За къде пътувате? Сама! Каква смелост. Не се ли страхувате, че... Времената... Хората... Престъпността... Но, моля, събуйте се, щом ви е удобно. Чудесни бедра. Разбира се, че са ви го казвали. Истината си личи от разстояние. И е лицеприятна. Пушете! Ето ви огънче. Колко съм невнимателен! Прощавайте. Сега спирам. Не се притеснявам за седалката. Тази цигара ще ви опари крака. Леко се надигнете. Виждам я. Дано не е изгорила полата ви. Чудесни бедра.

Ц.

Фактологична грешка. В този студ няма да е с пола. Няма да се събуе. Какви ти бедра.

- Пушете, пушете. Ето, запалете си сама. Аз ще си гледам пътя. О-о-о, отиде ми панталона. Спирам, да. Къде по-навътре? Не се притеснявайте, не преча на движението. Изгоря седалката. Мони ще ме убие. Коя е Мони? М-м ... една приятелка. Обичам я ... да. Познаваме се отдавна. Седяхме на един чин. Обикновено така започва любовта. Банална история. Моля Ви...

Не. Просто няма да я кача. Има и друг вероятен етюд. Вади пистолет. Обира ме. Захвърля ме гол до някое дърво. Отстрани – ф-ф-ф. Накрая ме прибират в РДВР за сексуално перверзие. Хюндая го няма. Обяснявай на Симеон.

Силуета.

Мъж с брада. Остави това, работата не е във формата. Всъщност нищо не хрумва току-така. Няма случайни мисловни етюди. Нещо подсъзнателно копае. Някакво Фройд-производно. Някъде вдън земя. Като подагра, подигравка. Навътре, в тъмен ъгъл, в миша дупка. И изведнъж се сблъсква с черно-белия, ортогонален пейзаж. Този отвън. И бу-у-у-м! Етюд. Дава ми сигнали. Подсказва ми изход, може би. Нали си е мое. Изотвътре. Откъм червата. Двата произхода се погаждат. Влизат в комбина. Пращат ми силует.

Имам нужда от една романтична историйка. Роман. Не. По-скромно. Разказче. Просто един абзац. Три пръста текст. Неустановен, неемпиричен, нелингвистичен, без носител, без социална практика. Едно начало, една командировка и един край. Голяма буква и THE END при следващата точка. Една банална историйка.

Не, по-добре е да се влюбя. Витая, плувам, усмихвам се. Гледам мило Божидар, Змеев, Гущеров, Витан... Събуждам се. Гладко избръснат. Вратовръзка. Антоанета задава въпроси. Пъпли около мен. Гледа ме с надежда. Гледа ме надеждно. Антоанета задава много въпроси. Завършвам възела и измушвам главата си през иглените уши.

- А?

Нежна попивателна за разлята душа. Остров, котва, фар. Потрепват връхчетата на младата трева, погъделичкани от вятъра. Запълва се старият, пресъхнал кладенец. Помийната яма. Ортогоналното, черно-бялото, се изпълва с цвят. Дъга, спектър, колорит. Влюбвам се. Как се правеше това?

Да се влюбя или да се скарам? Да накарам сърцето ми да прокърви или да го сложа във фризера при ледените кучета? Оцапана бяла риза от кръвта на сърцето ми. Лекета. Фризирано сърце. Колба за демонстрация в кабинета по патология. Тъканна банка с резервни части. Хм. Борба на форма и вода.

Карам.

Валяло е. Платното е мокро. Минавам през локва. Кофа вода облива стопаджията – онзи с брадата. Псувам ме.

9

“Трезвият обяд, на който не се пие никакво вино, се нарича “кучешки”, защото кучето все още не е изобретило виното.”

Авъл Гелий

От вратата малката механа дъхва на мастика, шопска салата, хипохлорид и нужник. Сядам да похапна. Да поизбягам. Да потъгна. Посрещат ме като добър пациент. Трябва ми... Не ми трябва нещо. Трябва ми някой, който говори моя език. Човекът до тебе разделя товара , както

колоните на храм подпират капризите на покрива. Обаждам се на Сандо. Той е колона в съвременен стил. Колос и на външен вид. Едър, по-скоро дебел; пълен, по-скоро мазен. Симпатията. Мускетарска брада, а кръглите очила натрапват нещо Джон Ленъновско. Той ми е за двама, понякога за цяла зала. Крие менталното зад очилата. Понякога искам да му ги сваля. Запълва входната врата и камината хвърля искри.

- Сядай, бате Сандо – каня с въздишка.

- Каква мъгла, като че ли Господ е разсипал млякото си на закуска.

- Отвратително, наистина.

- Прекрасно! По улицата се движат не хората, а техните оригинали – само очертания, слети с бульона на студената пара.

- Какво ще пиеш?

- Ще си поръчам.

- Днес поръчвам аз – вдигам ръка.

- Не, приятелю, Учителя не търгува душата си за чаша алкохол. Учителя живее скромно, но има пари да си плати пиенето.

Викам му “Учителя”.

- Не става дума за търговия. Искам да почерпя.

- Готов си да платиш – значи ще искаш.

- Ужасен си! – поръчвам. - От кога се познаваме? – питам.

- Откакто с теб пътувахме в един бус. Ти беше стопаджия, а аз човекът, който те спаси на пътя. Имаше и една котка, смачкана, размазана, която висеше на

верижка под огледалото за обратно виждане. Понеже се оказа, че си физик (като мене), реших, че това е само Котката на Шрьодингер. Само че ти се направи на невежа, май се срамуваше от образованието си, защото беше пипнал някаква частна работа. Искаше да ми продаваш масло. Тогава ти казах, че съм зле с холестерола. После май някъде се напихме.

- Карали ли сме се някога?

- Не помня такива неща. Вероятно по научни въпроси. Ти много си падаше по теорията за великото обединение.

- А можем ли?

- Ти затова ли ме извика?

- Не. Правя едни разсъждения за маслото, влечугите, варелите и киселото зеле. За любовта. Обобщението ме доведе до света. Индукция. Хайде в този разговор да го запишем с голяма буква: Света. Събирам достатъчно смелост да му кресна.

- Това твоят свят ли е?

- Моля, договорихме се да го пишем с голяма буква.

- Прощавай. Света. Пълен член – Светът.

- Дали е моят? – мълча. – Този е квадратен.

- Моля?

- Ръбат и геометричен, изграден от прави ъгли. Като панелен блок, учрежденска кантонерка, кутия за сандвичи. Обикновено такива се правят опаковките, за по-лесно транспортиране на стоката, удобно се монтират машините, на които да сипваме масло, лесно се обяснява от математиката. Малък е и неудобен – това е основното му предназначение. С размерите на джобно тейфтерче,

пишката на момче, фиш за глоба. Прилича на дипломатическо куфарче, контейнер за трансплантационни органи. Създаден е да бъде уважаван. Да го ухажваме. Лесно се обижда и е строг, отмъстителен – институция. Затова му сложих голяма буква.

- Заслужава си голямата буква. Дори ще му сложа още една. ССвят. Ти искаш да го прибереш в портфейла си или да се затвориш в него на топло? Искаш да се караш с него или да му тропнеш крак?

- Не е ли едно и също?

- Ц.

- Защо бе, бате Сандо?

- Запитай Егото си!

Навивам се. Дърпам голяма глътка. Стомахът, там където обикновено ме стиска депресията, се отпуска. Изпадам в лека еуфория, меланхолия – красотата на консумирания алкохол. Алкохолът е език. Особен език със собствен синтаксис и семантика. Свръхсемантичен и антисинтактичен. Граматиката му е по-скоро Тикаграма. Освободен и винаги истинен. В неговата логика не важи законът за изключеното трето. Невъобразим оптимизъм, футуризм, хуманизъм нахлува в жилите ми. Имам чувството, че мога да вдигна масата с една ръка, да целуна в устата съседната дама, която прекарва скромна вечер с мъж, да изпея арията на клеветата. Събирам смелост да започна най-трудната и рискована търговска операция, да ударя в челото сбръчкания Гущеров, да тропна върху варела с масло на Жечев. Свалям палтото и посочвам с две ръце гърдите си. Моите гърди.

Косматите си гърди.

- Питам те, Его!

- И що ти рече?

Сега поставям длан на ухото.

- Homo sum nihil humani a me alienum puto.

- Хм. Очаквах това. Всички се крием зад фрази. Оправдаваме малодушието и безсилието си. После го давим го в алкохол.

- А ти, като Учител, какво би предложил? Можеш ли да гледаш отвън? Или ти миришат чорапите? – гълтам остатъка.

Александър мълчи и чака.

- Питаш ме защо съм тук, нали? Питаш ме защо ти правя тези увертюри и защо поркам, като за световно?

- Имам три предположения – поглежда детективски.

- Давай!

- Първо: станал си пълен алкохолик и не можеш без вечерната си доза.

- Не вървиш. Второ?

- Скарал си се с жена си и у дома ти е тясно.

- Аз нямам дом.

- Имаш, приятелю, домът е мястото където можеш да преспиш по-евтино.

- Без дом си като без корен.

- Е, като саксия, която изкарват на разни места за декорация. Важното е да има повече слънце.

- Трето?

- Работите са тръгнали много зле. Умираме бавно...

Мълча.

- Ъхъ – не знам защо, но той винаги напипва лесно нещата.

- И ти си мислиш, че аз сега ще извадя справочника на “галактическият неудачник” и на буква “Б” ще намеря рецептата за “бавното умирање”? Това, приятелю мой, го няма и в “наръчника на младите патоци”.

- Можеш да ми посочиш пътя.

- Охо! Трябва първо да напишем договор и да подпишем с кръв.

- Чакай, чакай... – вече малко фъфля.

- Мислил ли си, дали ще можеш да платиш таксата?

- Търся нещо трето.

- Нещо трето, трето... ако те разбирам добре, не искаш да си имаш работа нито с Опашатия нито с Безкрайната Светлина, нали?

- Да това искам.

Сандо се хваща за главата.

- Гаги и случая!

- Хванах ли те натясно?

- Хвана ме. В тази правоъгълна кутия за бижута друго състояние няма. Или ще яде Асан баница, или ще духа супата. Този искал нещо трето. Да му тури пепел на закона за изключеното трето. Да не си електрон, който с равна вероятност може да се намира в различни състояния?

- А! Искам някой брадат очилатко, като теб, да отвори кутията и да ми каже.

- Съвсем ли си я закършил?

- Това, за което се боря, не ми носи радост. Убива

ме! Кара ме да повръщам.

- Къде си гледал навремето?

- Под полата на една секретарка и в очите на Антоанета... Банална история, сага, роман, разказ с неочакван край, сапунен мехур. После сам. Като смъртен, като нула, като фалос. Testis unus, testis nullus.

- Мислиш ли, че не си стигнал своето ниво на некомпетентност?

- Кофти!

- Огледай се назад! Винаги можеш да се върнеш.

- Но това е инволюция. Връщане назад! Деградация. Ще се отвори ли тогава кутията или ще се окаже, че е собственост на Пандора?

- Е, това вече се е случвало във висшите светове. Деја ви. Първородният грях. Инволюция на идеалното в материалното. За да може човекът да се върне към себе си и да се съзерцава. За да може Бог да огледа себе си отвън.

- Нещо като Кант?

- Нещо като нищо. Опити.

- Монтен?

- Не, Александър Василев. На вашите услуги.

- И ти мислиш, че ще се съглася на този твой експеримент?

- Твой експеримент.

- Ще помисля.

- Мислител. Не разбираш ли, че това е съществително-вредно. Като понятието “интелигент” (забележи как го произнасям). Отдавна, в училище Едно се считаше

за мръсна дума. За обида. Жаргон. След споменаването ù всички се смееха.

- Истина ти езика.

- Езикът е същество чевръсто, повратливо, слузесто, интелигентно. Трябва да си играеш с него, за да не си играе то с теб. Да боравиш с него професионално – като проститутка. Като малко момче с пишката си. Иначе ще ти се надсмее в Едното училище; ще те надприказва при анализа на футболен мач, ще ти лепне ефективна присъда в съда; ще те омаскари в сутрешния вестник или пред жена ти.

- Тури му пепел.

- Хвърли му камък – онзи, дето трябваше да бъде хвърлен срещу прелюбодейката. И никой не го направи. Камъкът вече е по-особен символ. Той олицетворява бързата процедура, която не се нуждае от много... тинтири-минтири. Иначе всички сме грешни. Това се знае. С тази сентенция не можеш да вземеш Нобелова награда.

- Боцни си от езика!

10

Благодарим визаучастието опитайте пак

У дома е тихо и чисто. В апартамента, където се завръщам е тихо и чисто. Мястото, където преспивам етино е тихо и чисто.

Светвам лампа и в огледалото ме поглежда мършаво лице, олисяла глава, възгърбав нос, зачервени от камината скули и едни дълбоки, големи, изразителни очи. От

всичко си харесвам само очите. Преди години търсех съпруга, която да има моите.

Събувам се. Изхвърлям вратовръзката.

Отварям тихичко вратата на детската стая. Светъл триъгълник се спуска над леглото на моя син. Спи по детски – с ръчички нагоре, сякаш отрано се предава пред силите на ССвета. Целувам го по челото, като икона.

Шмугвам се в спалнята. Искам да се мушна в постелята незабелязано, невидян и нечул. Да се скрия от света, от ССвета, от СВЕТА. Да се махна от себе си, от своя страх, от варелите, от маслата. Страхът – огромна пеперуда. Тоталният страх. Страхът от нищо конкретно. Бездънно нищо с космическите мащаби на атома. Страхът от куче, от шамарите на татко, от счупеното стъкло на съседския прозорец. Страхът от Бога. От международния тероризъм, от данъчните, от комендантските. Сташен, странен, срамен страх.

Спирам дъх.

Завивам се леко, наполовина. Нека сънят ме отнесе без обратен билет. С еднопосочен билет, непечеливш билет. Благодарим, но не печелите. Приготвям огромен, остър нож, да срежа нишката за връщане. Там във вълшебното царство-господарство, при добрия цар-господар, при хората, които винаги се събуждат с усмивка. Там, при младата принцеса с големите, тъжни и искрени очи и огромните гърди, която ще ме вземе в обятията си. Ще бъде с къса, ефирна поличка. Без бельо. Гърдите ще се допрат до корема ми. Ще ме погледне в очите и ще каже...

- Съби, пак си пил.

- Майната ти, Антоането!

- Съби, ако ти преча, мога да се махна – жена ми па-
ли лампата.

- Къде ще отидеш?

- Мразиш ли ме?

Мразя Гущеров, мразя Жечев, мразя едрозъбия
Божидар, мразя големите доставчици на масла, клиен-
тите, които купуват, тези които не купуват, мразя да ми
говорят на “ти”, когато не ме познават, да ме питат кой
ме изпраща. Мразя да беля портокал. Мразя възгърбавия
си нос, оплешевяващото теме.

- Не ме ли обичаш вече?

Обичам да разговарям с Учителя, да милвам сина
си. Обичам свинско с кисело зеле, да чета дебел и ску-
чен роман, да си мисля за космоса, да си създавам све-
тове и проблеми. Обичам неделята да няма край, да вали
сняг тихо, тихо. Вън всичко да стане бяло. Преди първите
коли да прегазят чистата пелена и съседите да изперат
персийските килими в преспите да тръгна сам и да не
чувам стъпките си в млечния свят на покоя и забравата.

- Съби, кажи поне какво те гнети!

Съби.

Кой ми тури това ужасно име. Как с него да направя
впечатление на дама, да вкарам себе си в стих или да
олицетворя безкрайната си тъга? Мили мой, Съби! Ся-
каш някой гали кон. Сякаш съм главен герой от тъп виц.
Може ли такава име да бъде разбрано, когато се жалва.
Може ли да звучи сериозно. Давай, Съби! Събирай си

чарковете. Събличай достойнството си! Съблюдавай законите! Събота е, днес не работим!

Може би се ожених заради нейното име. Антоанета! Като Мария-Антоанета. Като анатема. Като ангел. Като анонс за надежда и упование.

- Сигурно след раждането съм ти противна? Каж ми! Не искам да ти преча.

Антоанета понечва да стане, облечена в бархетната мъжка пижама. Мразя да я гледам в тази пижама. Едрите ѝ меса излизат изпод каретата на омачканата дреха. Гърдите – свободни нощем – се изливат, като мехове, над многоетажния корем. Негримираното лице изчезва в остатъка на вчерашните къдрици, а едрият задник отблъсква пространството на стаята и вътре става реално тясно и душно. Цялата тази купчина е Антоанета.

Вие виждали ли сте жена, която се събужда от сън...

Подслушва моята преценка. Права до стената, като наказана. Права е. Наказана е. Прикрива с ръце наметнатия бюст. Облича пеньоар. Стяга силно талия. Забулва качулка и скрива косата. Като Изида.

Изглежда от парното, но нещо стопля душата, нещо, което много се различава от горещия, парлив прилив на алкохол. Поглеждам през прозореца. Вали бял и пухкав сняг. Като в книжката на моя син. Искам да ме теглят с шейна по глуха пъртина. Да дотичам до къщата-гъбка с наредената маса за празника. Да накичим елхата и да пеем “Елхови лес, ти имаш накит прелест...”

Елхата!

Тази година нямаме елха. Просто я забравихме.

Ангажименти, проблеми... Просто подреждаме нещата по степен на важност.

Отварям прозореца. Нежна фъртуна завърта ношта. Докосва затоплената стая. Изправям се и се вглеждам дълго и дълбоко в треперещата от почуда и страх съпруга. Приближавам се. Тя замижава и се оставя в моите ръце. Галя лицето, свалям качулката. Разбулвам моята Изида. Развързвам стегнатия възел, преплетен над угробата, която е родила моя син. Свличам пенюара, изсулвам смешната бархетна дреха. Гмуркам се в обятията на топлите и меки гърди, слизам по етажите. Снежна тръпка преминава през телата, когато заравям лицето си в пламналия торс и се загубвам в триъгълния вход на храма. Вдигам я на ръце, като принцесата на онзи цар-господар, като вакло, пухкаво агне и я отпускам в завивките под себе си.

Когато тя заспива усмихната и пак така красива, завивам голото тяло, настръхнало от играта на коледния сняг. Отивам оттатък, свалям вдигнатите детски ръчички под юргана, които още от рано искат да се предадат на света. Обличам се и излизам сам.

Бяла, хрупкава нощ.

11

*Оптимизмът е дар и се храни
от липсата на информация.*

В ръката ми е поверена главата на Антоанета. Спах без да сънувам. Отдавна не съм посрещал деня,

прегърнал жена си. Отдавна не съм посрещал деня, прегърнал жена. Не е неделя. Не е делник. Днес е обикновен зимен ден. Може би заради снега, който промени изведнъж всичко? Може би заради Антоанета? Хубаво ми е.

Май светът се е осмислил. Приел е оптималните си размери, избягал е от строгата си форма. Оптимизмът не признава празни пространства, неразбрани и ненужни неща. Той е конкретен и непоколебим. Рационален и съизмерим. Дори малко да се усъмниш и излита, като слънчева пеперуда. Стисвам я, силно и до неузнаваемост, рискувам дори да смачкам крилцата ѝ, да я нараня.

Не я давам!

Толкова дълго я търся. В джобовете, на дъното на всяка бугилка, в самотните нощи далеч от дома. Сега кацна сама. Доброволно. Сякаш се предаде. Ще кажеш търси закрила. Може би тази нощ съм намерил вълшебните думи за нейното призоваване. Изглежда затова не сънувах нищо – душата ми трябваше да заспи и нещо по-вътрешно или по-външно да се намеси. Без значение – стискам и не пускам.

- Съби, скубеш ме! – събуждам Антоанета.

- Прощавай, Тони, разигравах с ръцете си едни мисли. Тони!

Какво казах? Я, каква дума? Езикът ми я произнесе. Осемнайсет години?

Плаж.

Аз – на курс по ветроходство, тя – на почивка с нейна приятелка. Чудех се, коя от двете да заговоря. Гледах

ги в гръб. Руса и черна. Започнах броенка: Ала, бала ... Броенката показва черната, но нали съм си мнителен, не вярвам, на каквото ми се покаже отвън.

- Антоанета.

Погледнах я в очите и видях своите. А и това, как беше... “Като Мария-Антоанета. Като анатема. Като ангел. Като анонс за надежда и упование.”.

- Тони! – промълвих .

Хм, осемнайсет години. Майката си трака.

Някакъв век, в който основното задължение на хората е било да бъдат щастливи. Някаква измислена Люботопия, Щастиетопия, написана с романтичното перо на ненормален класик. Шегаджия, такъв, дето всички хвалят, но никой не чете. Душата ми тази нощ се откъсна и политна без билет, без покана към тази измислена страна. Още тогава станах имигрант. Без зелена карта, нелегално живеех в моята Люботопия. Защо имигрант? Та аз там съм роден. Там премина младостта. Имам гражданство. Просто се завръщам у дома.

12

*защо е синьо небето над мен,
нали е черен безкрая*

Аз избягах от ветроходната компания, с която скитах из нощта. “Кают-компанията” (така ни наричаха), ме освободи не без съжаление. С мене беше весело и интересно. И може би затова избрах русите коси и онези очи, които все пак не бяха като моите. Тони беше мълчалива,

стеснителна. Необятен, скрит и тайнствен свят, за който бяха нужни много сили, време, умения, за да бъде разкрит и разбран. Признавам си, тогава владеех тайните на хубавите думи. Още на първата ни среща чернокосата тактично ни остави сами, и още непознати, на ръба на морския свят, аз разбрах, че ме чака дълга и тежка изследователска работа върху този целомъдрен шедьовър на моето запознанство. Моят избор, така любезно позволен да направя.

Това не беше дългокосата полякиня от пристанището, нито едрогърдата Дагмар с напръсканите лунички около носа. Това беше Антоанета, едно тайнство, което трябваше тепърва да бъде открито. Както тъмната страна на Луната, сякаш загадъчният Марс, подобно забулената Венера. Виждаш ги вечер. Блещукат. Мамят. Поглеждаш ги в телескопа и разбираш, че са други. И цялата тази авантюра, това тайнствено и премъдро приключение може да те остави завинаги там. Да те арестува, да те вкара в капана на вечността и да те обрече да бъдеш неин.

На това приключение се наех аз - изследователят, дерзателят и потънах. Останах там и нейният свят стана и мой.

Седяхме на топлия и празен плаж - накрая на бездната. Като светулка примигваше фарът, свидетел на безброй такива изследователски експедиции, повечето от които завършваха с крушение. А този пясък под телата ни, зрънце по зрънце се пилееше сред нощния бриз, гмурваше се в зелените, мътни талази и тръгваше на

своето приключение по голямата вода на Земята, за да разкаже на чуждите брегове, как на тихия и самотен плаж ние се обичаме.

Глупости.

13

*“Не подобае човек да се бори с псами.
Зане пес е безсловесен.”*

Хаджи Генчо

Лице в огледалото.

Прилича на снощното. Слабо, оплешивяващо, подпухнало от грижи, от пиене.

Да се запознаем.

Живеем отдавна в една квартира, а не знаем имената си. Аз съм Съби. Не гарантирам, че ми е приятно. Не съм неприятел. Сантиментално е да ме възприемаш за неприятник.

Лице в огледалото. Огледално лице. Анфас, физиономия, мутра.

Вторият, другият, той.

Как ти викат? Не чух? Нищо. Не ща и да зная. Приключих със запознанствата. Познавам достатъчно хора. Толкова много, че вече не познавам себе си. Изчерпа ми се запознавачеството. Винаги си бил с мен? В тоалетната? Под чаршафа на жена ми? В стаята на Калоян? Бръснеш се с моя жилет? Моят четка за зъби? Пиеш от лексотана ми? Ползваш моите супозитории? Моят презерватив?

Не! Неее.

Ще бъда търпелив. Кротък като агне. Търпението ми ще е в “сибирски размери”. Безскандален, беззаядлив, безапелационен. Ще ти дам съвет. Ще те помоля. Ще ти прочета правата. Стягаш си багажа. Сгъваш ризите. Новият дезодорант. Ножичката за нокти. Гребенчето. Давам ти моята четка за зъби, пастата ми срещу РН, слипове, потник. Ще ти дам и последния си презерватив. И пари... И новия куфар, с който ходя в командировка. Давам ти и командировката. Двама сме много за този дом, въпреки че един е малко. Антоанета има един съпруг, въпреки че има нужда от мъж. Калоян има един баща, въпреки че се нуждае от татко. Иди си. Намери си друг Съби. Аз не мога да играя табла. Не чопля слънчоглед. Не мога да ловя риба. Не споря за футбол в градинката. Не познавам боите на картите. Въобще не съм ти нужен.

Това е последната ми дума.

14

“Измислени измислици...”

“Тони!” – повтарям още веднъж, за да не го забравя.
- Какво мислиш? – пита лигаво Тони и се сгушва в ръката ми.

- Мисля... за това, за онова. “Измислям си измислици, измислени неща” – една детска песничка и Антоанета подема тази интимно-духовна игра.

- ... измисляш си?

- ...море – това казваме двамата едновременно, както и тогава и винаги, когато се връщаме в разговорите си на плажа.

- Съби – внимателно и притеснено продължава жена-та, – как ще е хубаво винаги да си измисляме по нещо. Хей така, двамата и то да бъде еднакво... Нали?

- Не, Антоанета! – категорично отричам.

Антоанета тревожно се надига. Отдръпва се. Мисли си, че миналото пак се връща. Не, Тони, това е невъзможно. Тогава бяхме млади и глупави. Никой не ни вземаше на сериозно. Може би ако не ставаме никога от това легло, ако не излизаме от този дом, ако затворим вечно очите си и се запомним такива, каквито сме сега.

- Не, Тони! Не!

Сълза.

Онзи се завърна отново. Носи новия ми куфар, с моето бельо. Не го е отварял дори.

Добре.

- Край на измислиците! Край на фалшификациите! Ще живеем сега. Ставай Тони! Събуди Калоян! Облечете си топли дрехи! Виж каква е красота навън! Отиваме на екскурзия.

- Съби, ти си съвсем луд! – ридае Антоанета и ме блъска с юмруци в гърдите.

- Да, мила, луд за вързване. Защото ако не спреш сълзите, ще отворя прозореца и ще ходя по мократа ламарина. Ще кажа на всеки, който ме наблюдава със съмнение: “Хей, съседе, минувачо, аз съм луд! Най-лудият, лудетина в този луд свят!” – сълзите на русокосата се

губят в топлите завивки.

- Какво се чудиш? Отиваме.

15

Mein neugebachen Kampf!

Облечен в дънки, Витан се е прибрал за празниците. Работи в някакъв автомобилен сервиз в Аахен. Цялото време на коледната си почивка използва за изнасяне на лекции за германската воля, мисъл и дух. Ако трябва да го слушам, ще се уверя, че в Европа миенето на чинии е изкуство, смяната на масла е свещенодействие, а лепенето на фаянсови плочки е съизмеримо с работата на дипломат от кариерата. Може би е прав. Нали всичко е съизмеримо.

“Чичко-паричко” е дошъл. Затова тази вечер го ухажват. Сякаш се прави банкет за проверяващ от ХЕИ или данъчен инспектор.

Банкет. Едно удоволствие, превърнало се в задължение. Да полеем сделка, да полеем семейна радост. Да полеем, за да порасне. Банкетът се е събрал на банкетна маса, с банкетно настроение, в банкетно облекло. Банкетно време. Има нещо общо с банкета край пътя. “Пикник на обочине”. Дълга, прашна и неравна ивица, на която винаги можеш, необеспокояван да спреш, когато прегрееш от каране. Място за почивка, кратък отдих, бягство от пътя.

- Тези неща, батка, са отдавна канализирани в Германия – говори за някакви неща. - Там някой да си смени

доставчика – абсурд. Майка му стара, толкова години как не се канализираха нещата в тази страна? – говори Витан за някакви канали.

- Абе, това е чарът на България. Иначе далавера няма. Риба се лови в мътна вода. Само тези десет тона нещо много ме притесняват – Симеон-братът, говори за някакви десет тона.

- Десет тона. Какво са десет тона бе, батка? Ти знаеш ли Вили Бец. Четиристотин хиляди автомобили в целия свят. И само мерцедес! Представяш ли си? Когато купува гуми – купува за четиристотин хиляди. Когато снабдява масла – снабдява за четиристотин хиляди! Иди, че го събори!

Ужас! Тези четиристотин хиляди масла ми напомнят за третата световна война.

- Момче, да не объркаш конците? – така се обръща Витан към Божидар.

- Не се безпокой, шефе. Нещата са канализирани.

- Добра вечер – най-последно правя обобщен поздрав, за да ме забележат

- Къде се губиш?

- Бях на Пампорово – някак обикновено и безстрастно отговарям.

16

*кръг във водата,
хвърлен камък от брега –
я, жаба скача*

- Браво бе, отрано запразнил.

- Що бе, Мони?

- Бизнес е това, не можеш да го оставяш и за час, нали батка?

- Така е – дълбокомислено потвърждава Витан. – В Германия хората си позволяват почивка, но само в законоустановеното време. Става въпрос за отговорности.

- Е, сега какво, ще ме уволниш или ще ми пишеш неизвинено отсъствие?

- Гледай, какви ги приказва. Ти напоследък една сваятна сделка не можеш да довършиш.

Вдигат ми се лайната.

- Що говориш така, бе Мони?

- О, и се впряга. Виж го Божко, намерил начин, влязъл под кожата на твоя Гущеров и сега по един тон масло на месец. Какво ще кажеш?

Нещо не ми е ясно, но сияещата физиономия на Божи-дар е достатъчна, за да разбере, че в момента публично ми дърпат ушите.

- Какво да кажа? Аз не мога да се сравнявам с Божко.

- Стига, Съби. Нещо си ядосан. Сипи си ракия, няма да говорим за работа. Да нямаш проблеми вкъщи?

- Напротив – наливам, - никога вкъщи не е било понаред – наливам се. - Върви като по масло.

Тръгва дълга наздравица, на която Витан произнася едно “цумвол”.

- Защо не взе Антоанета?

- Какво разбира тя от масла?

- Божко, трябваше и ти да вземеш своята, нали те

предупредих?

- Е, шефе, това си е колегиално празненство.

- Точно така – намесва се Витан, – всяка жаба да си знае гъола. В Германия човек да ти дойде в къщи неканен, за него няма стек. Просто не му се полага, разбираш ли, батка. За да си богат, трябва да си икономичен и много точен в принципите си – Витан е възбуден. Витан популяризира европейските идеали и норми за пържолите. Защо ли не беше тук Учителя.

- Що за принципи са това, Витане? – влизам със задлива фраза. – Това за мен е простотия. Примерно, поканил си Божко – наблягам на умалителното – у вас. Пък дойда и аз. Ей така, да те видя. Няма ли да ми сложиш една пържола? Или жабешко бутче, поне? Предполагам вече си отказал субпродуктите.

- Е, аз говоря по принцип...

- Да им пикам на германските принципи тогава.

- Ще пикаш ти, ама затова цял живот ще си беден. Това е демокрацията, нали батка.

Леле, как ми причернява. Симеон по-бих изтраял, все пак го помня, какво лайно беше, но този ... Не, няма да го понеса и ще направя глупост. Някой ме хваща за рамото. Обръщам се – празно. Пак ме хваща. Изнервям се съвсем. Готов съм да го фрасна, ако ще да е собственикът на ресторанта или дежурния полицай.

- Чакай, спокойно – чувам в ухото си – ела в тоалетната. Важно е.

Мамка му, да не съм се напил. Все пак отивам в тоалетната. Тъкмо да успокоя сцената. Вътре – празно.

Чакам, чакам – никой. Гледам се в огледалото. А, ти какво правиш тук? Оня!

- Спокойно, аз те извиках.

- Нали си беше тръгнал? Завинаги.

- Не можеш така да се отървеш от мене. Аз не съм натрапник. Ще свикнеш с моето присъствие.

- О-о-ох – закривам очите си с ръка. - Само ти ми липсваш, приятелю.

- Добре ме нарече. Приятел съм ти. Не съм враг. Това помни винаги.

- Как се казваш? Как да се обръщам към теб? Да не си духа на Хамлет? Или оня от бутилката? Бе, какво ме правите на хахав.

- Съби.

- Какво?

- Съби се казвам.

- Майната ти! Добре, ще играя. Може ли, уважаеми господине, да ви наричам Съби-II. Иначе ще се бъркам. Много събевци станахме.

- Може, не се сърдя, дори е логично.

- Казвай, какво искаш и ме остави да се изпикая.

- Съби, не се заяждай с Витан.

Одеве ми се вдигнаха лайната, после ми причерня. Сега побеснявам, въпреки че на това място трябваше да ми се случи първото. “Съби, не се заяждай с властта!” Поглеждам пак в огледалото и се облещвам.

- Та ти ми приличаш на Божидар.

Стискам юмрук и го стоварвам пред себе си. Дрънкат счупени парчета, от ръката ми рухва кръв.

Ще вея пълната си връв, като знаме на новия ред.

Нека измайсторим свят.

С две ръце, да мачкаме калта и хаоса, да гледаме кашата отвън. Първо ще майсторим човеци. Ще набавим дебели въжета, такелаж от отдавна потънали кораби. Да има приемственост. Да възпроизведем реда. За нерви, жили и вени ще ги ползваме. Голи ще ги направим. Мъж и жена ще ги направим. Ще ги пуснем да се плодят.

Ще създадем клубове за танци. Че къде иначе ще се срещнат, преди да се чифтосат. Да станат много. Колкото повече, по-добре. Всички ще потребяват. Много ще потребяват. Ще им създадем потреби от каквото намерим. Важно е да са много и различни. Ще ги научим от какво имат нужда. Ще дадем на съседите им повече, за да могат и те да поискат.

Ще им направим една гора. Ще я кръстим “Гора”. Нека правят каквото искат там. Ще бъдат свободни. Ще ги пазим. Ще създадем специална машина за пазене. Ще я смазваме редовно. Те ще разберат, че се грижим за тях. Ще им бъде драго да са гледани. Ще ни благодарят по четири пъти на ден.

Ще им напишем книги, много и различни, за да не знаят коя е истинската. Няма нужда да ги гоним от тази Гора. Нито едно дърво не е ашладисано с познанието.

- О! Сърдитият се появи. Сядай! – кани ме Симеон и подава ръката си. – Казвай сега, мина ли ти лошото настроение?

- Въпросът не се свежда до настроения. Мони, аз премислих. Идвам да си изчистим сметките – паля от своите.

Симеон ме гледа в очите бездумен.

- Дълго е за обяснение – вадя ключовете от хюндая и ги оставям на масата.

- Какво значи това? Заради доставките ли? Ще ги оправим, казах ти.

- Напускам този бизнес.

- Напускаш моя бизнес?

- Аз винаги съм правил собствен бизнес, Мони. Ти това не разбра.

- Да, но с моята стока.

- Стоката е обменна единица, която прави пари.

- Но парите правят стока, Съби.

- Хората правят правенето, Мони.

- Но ако я нямаше моята стока ти нямаше какво да продаваш.

- Ако ме нямаше мен ти щеше да печелиш по-малко. Доста по-малко. Освен това стоката не е нито твоя, нито моя. Тук стоката е химера.

- Тази стока е равностилна на пари, които са равностилни на стока. Знаеш това.

- Не съм убеден.

- Съби, нови теории ли ще измисляш? Не ми губи времето.

- Стоката прави пари, но и още нещо. И това “нещо” не е равносилно. Няма еквивалент. Не е самоцел. Да, за нас всичко е написано. Както е било написано преди сто години, преди двеста. По членове, алинеи, параграфи. Защо да го мислим? Ще изтърсим някоя глупост и ще ни се смеят. Сега, позволи ми да твърдя само, че това не е така, да си взема каквото ми се полага и да си търся моя път.

- Чакай, Съби, разбира се, че ще ти платя. Кога не съм ти плащал. Но...

- Ето, има някакво “но”, което нарушава веригата на стоката и парите. То не е написано никъде, Мони. И ти много добре знаеш това – придърпвам ключовете към мене.

- Знаеш, че пак е криза...

- Да, някое потребление е запецнало.

- Трябва ми малко време...

- Но нали времето е пари?

- Съби, просто ми дай време. Аз не съм банка.

- Аз имам нужда от тези пари. Дай ми ги сега.

- Нямам ги. Вземи ми душата.

Ставам. Тръгвам бавно към вратата.

- Нея няма на кой да я продам, Мони.

Връщам се и вземам ключовете.

“На рамото си нося тухла, за да види светът как изглежда моята къща.”

Звънецът. Бавно и с осанка на уморени, възрастни хора, учениците седат. Час. Досаден час. Час за губене на време. Час за клюки и мечти. Част. Част от цялото. Част от езика. Математика.

- Е, колко време остава? – питам и не знам.

- Двадесет и три дни. – отговарят хорowo.

- Това много ли е? – загубил съм чувство за време.

- Ужасно много – обажда се Иван от последния чин и хваща главата си, с която стърчи над другите.

- Малко, но досадно – усмихва се Албена и ме поглежда с похотливи очи.

- Тогава да отхвърлим и този час?

- Да отхвърлим – отговарят готови на всичко, заради отхвърлянето. Сядам, както сядаше моят учител.

- Ще се изпитваме.

- ...! – междуметия.

- Последният и важен изпит.

Соча Албена.

- Какво наричаме функция на реална променлива? – питам сериозно. Свежда ресници.

- Реално...нещата ще се променят, това е.

- А как? Как Вие, Албена ще промените реалното? – говоря им на “Ви”. “Винаги им говора на „Ви””. - Растяща ли е функцията или намаляваща? Монотонна? Четна? Нечетна? Ограничена? – очите ѝ заприличват на

Антоанетините, но искрящи и необвиняващи. Две светли лунички преди първа четвърт, залунени нагоре и смеещи се оттам.

- Все едно – повдига рамене и е искрена. – Предполагам, че ще е монотонна.

- Не е все едно. Изберете!

Затваря очи и завърта показалец. Ще посочи! Спирам я. Хващам тънкото пръстче. Не бързай! Положи маргаритката в бутниерата на абитуриенското си облекло. Не късай по едно листата.

- Животът е пред нас – подсказва Иван от последния чин с физиономия на примадона.

- Добре – влизам при тях. – Какво ще стане след тридесет дни? След шейсет? След шестотин?

- След шестотин милиарда ще умре слънцето – намесва се зевзекът. – Бух! Ще избухне като папур.

Искам да ги спра.

Вдигам ръце и отварям уста. Гледат ме. Оставам така – като изваян от Фидий. После затварям уста, като предсмъртната маска на Оскар Лаугензак. Гледам очите на Албена. Обхождам зениците на другите. Махвам с ръка. Като хлапе. Като Хъкълбери Фин:

- Майната му! По-добре функцията да е монотонна.

Бух!

Смяят се. Обичат се. Дали ме съжालяват? Вярват ли ми?

Бистра сълза по лицето на Албена. А няма 24-ти.

Вървя из планината и напича. Напича, като юли. Ниска полянка. И река.

Цигани. Катун. Табор. Едва ли отиват към небето. Не ми приличат на подготвени за такова пъгешествие. Един малък свят в Нашия свят.

Талига, палатка, мечка, кон. Цигулка, кларинет. Нашите инструменти. На тях Моцарт е писал своята 40-та симфония. Няма ноти. Има тоналности. Свирят, като Орфей. Любят се, като бушмените. Калайджии. Палят огньовете. Калай. Нишадър. Джам прайш. С нашия калай, закупен от магазините ни. С тяхна технология. Технологичията на техните бащи. Таборът, който се движи по периферията на нашия свят. Спят до жабите. Надпяват ги. Добре им е навсякъде. Няма цел, няма амбиции.

В нашата махала живееше циганско семейство. Със сина им седяхме на един чин. Учесе се добре. Дори за видно добре, сравнено с някои от момчетата, с които ритах топка. Малко намирисваше. “Мръсен мангал” – му викахме. А всяка седмица ходеха на обществена баня. Ние пускахме бойлера само в събота, защото токът беше поскъпнал. Майка муго къпеше със сапун за пране. Вземаше бохчата с всички дрехи, покривки, повивки... то колко е един цигански чеиз. Вземаше и него – и в банята. Салчо. Сали му беше името. После май го писаха Самуил. Майката переше циганския чеиз, переше и Салчо. На другия ден идваше лъскав и миризлив. Като

пране.

Салчо научи буквите по-бързо от мен. Малко го притесняваха сричките. Чудеше се защо са необходими. Нищо не означаваха. Как не можеше да асимилира методологията на анализа? Малко го мъчеше и математиката. Събираше и изваждаше без проблем. Големите числа – наум. Учителката не смогваше да го провери. Умножението и делението владееше. Когато стигнахме до коренуването – закъса. Така и не научи какво е радикал. Не разбра защо му е нужно да коренува.

Когато беше трудовак, научи занаят. Стана добър дюлгерин. Улучи се тогава, че аз бях млад школьник в тяхното поделение. Повериха ми неговия взвод. Все отбор юнаци. Пък аз нали съм мекушав – скатавах го. Пусках го все в кухнята – да мие, да реже лук. Така си хапваше повечко. Не крадеше повече от готвачките. Покрай него голямата част от взвода изкара лека служба. Винаги, когато ме видеха в лошо настроение, се събираха около мен. Вземаха каквото им попадне – кой консервна кутия, кой капак от бака. Кирката ставаше китара, белът цигулка. И започваше един оркестър, озвучен от звуците в устите им, от музиката в душите им. Винаги ме изкарваха от моите ранни депресии на мисленето.

Салчо. Гледам надолу към табора. Търся, дали не е там. Едва ли. Сигурно вече има усмихната, мургава жена и поне сто деца. Това ли е реалното изпълнение на нашия свиден завет – свобода, братство, равенство. При нас братството нещо не можа да изкласи. При тях равенството се разви по-особено. За нас свободата...

Облак преминава над табора.

От групата се отделя мъж. На моята възраст. Свърва зад поляна. Вглеждам се. Заприличва ми на Салчо.

Вали. Чист дъжд, направо през слънцето.

Изважда отнякъде сапун. Такъв, за пране, правен от лой и сода каустик. Съблича дрехите си. Остава гол пред гората и вселената и започва да се къпе. Хей-така, под небесния душ.

Дъждът отминава, както и дойде. Чистият салчо навлича вчерашните дрехи, както е направил и вчера, върху мокрото си дъждовно тяло. Чувства се чист. Осъзнава, че е чист. Усмивва се широко. На себе си. На дъжда, който си отиде. На гората. На своя труден и невъзможен живот. Блесва златният му зъб.

21

Лалета

В селската ми квартира е тихо. Ама, такава тишина, че бучат ушите. Покой. Да лъснеш мислите си и да ги направиш бели.

Хазяйката повлича тежки крака из двора. Все ще намери нещо да пипне, да доизкусури, да приглади. Сега се е запътила с лейка. Ще полива лалетата. Има особено отношение към тях. А скоро валя.

- Даскале, ти що щеш тука?

Гледа ме, как съм облегнат на прозорчето. Усмивва се. Нещо си нарежда. По-скоро нареждат устните. Без глас. И се усмивва.

Заглеждам се в цветната алея. Гола пръст. Лалетата са още идея. В някакво зрънце, някаква луковичка. Още са възможност. Информация в една спирала. Стрина Злата не знае това. Тя знае, че вътре има лалета и като ги полива, ще стане чудна леха.

- Стрино Злате – обръща се. Устните потрепват и се смеят. Сигурно е песен. Без думи. Без ноти, - мисля си за твоите лалета... – искам да ѝ кажа нещо много важно. Да ѝ разкажа за едно откритие, направено сега.

- К'во ще им мислиш, бе даскале. Те с мислене няма да цъфнат.

- И все пак, вероятността тези лалета да поникнат е 50%. Ти не можеш да знаеш дали ще ги има или не. Разбираш ли?

Стрина Злата ги поглежда отвън. В миг нещо парва съзнанието ѝ. Може би мисъл, може би съмнение. Едрата ѝ вежда трепва и нямата песен застива на устните. После махва с ръка.

- Даскале! Що се кодошиш със стрина ти? Ела до месец да видиш цвят, да видиш чудо. Ще набереш, да носиш и на твоята невеста.

Ще пораснат стринке, разбира се, че ще пораснат. Къде ще идат? За това са лалета – да растат. От хубави, по-хубави. От много, по-много. Как не се сетих. Толкова е просто.

Заслушвам се.

Една стара игра. Колко шума ще разпозная.

Продължавам на стоп.

Хей така, да не мисля за левите завои, за десните. Да облегна глава на вибриращото, хладно стъкло, да затворя очи и да си представя сенките на островърхите смърчове, чертаещи борсови графики по лилавия планшет на вечерното небе. Вървя надолу по пътя, гърбом към движението. За всяка светлинка вдигам ръка.

Спирачки.

- Качвай се, човече!

Качвам се. Бусът тръгва. Оглеждам шофьора. Не е Сандо.

- Аз съм за... – мъча се да обясня посоката.

- И ние ... – пояснява стопаджията, който вече е вътре.

Излизаме от селото. Лилавото върху планшета става тъмносино, а после черно – с мъждиви, жълтеникави точки. Шофьорът пуска радио. Цифрите на дигиталната машинария започват да обхождат ефира, за да се хванат за първия смислен сигнал .

“Да мине само този летен дъжд и зимата да свърши изведнъж...” – една стара песен.

Пътуваме. Наоколо нито светлина. Отбелязвам това. Мълчат.

- Да не сме объркали пътя?

Гледат напред. Радиото търси станции.

- Хей, момчета, онемяхте ли? Да не ме отвличате?

- Ти къде искаш да отидеш, момче? – нарушава

мълчанието шофьорът, като натъртва на обръщението.

Замълчавам. Не съм готов за този въпрос.

Радиото превърта цифрите. Навън нито керемидка.

Пътят лъкатуши наред тъмното - натам, където отиват шофьорът и неговият стопаджия. Над главата ни се люлее нещо, закачено на огледалото за обратно виждане. Прилича на котка. Рошава. Настръхнала. Обесена. Изчервена. Изцъклена. Премазана от валяк...

23

Искам жена ми да ми изневерява.

Да се облича предизвикателно. Не за мен. С много грим. Да измисля истории как е прекарала деня. Няма да се сърдя. Винаги ще знам, че е в моето право да бъда сърдит и ядосан. Да направя забележка, предупреждение, скандал. Да кажа тежки думи. Истини. Да следват сълзи. Знам, че ще ѝ простя. Обещания. Все едно нищо не е било.

Антоанета излиза рано. Виждам я, от съседната пресечка. Пуша и гледам. Стегната с корсет. Възкъдрава коса на вълни, водопад. Грим и маниер. Изваяна. Това, че е едра, е предимство. Моята жена – аз я избрах сред хилядите. Заглеждат я. Може би отива на тайна среща?

Седя в хюндая и гледам. Гледам я и се влюбвам. Като трети. Моята тайна любов. Моята незаконна любов. Моята изневеря с жена ми.

Тръгвам с явното намерение да се прибера у дома, като човек. По навик вдигам ръка за такси и тя си остава така – вдигната, като амбициозен ученик.

- Хайде бе, докога ще стоиш като регулировчик – изломотва сърдития таксист и превърта гуми, когато му отказвам курса.

Продължавам пеша и ... в една сладкарничка. Зная, че там се сервира алкохол. Бяло найлоново перде, изгубило отдавна своето бяло.

Присядам на маса до алуминиевата дограма, в ъгъла край пердето, при тъмния цокъл на стената. Всички маси са заети от самотници. Дори някои ядат торта. Поръчвам водка и пуша. Като комин, като локомотив, като старец, разказващ спомени на своите внуци.

Един глас, особен, непривичен, неестествен, но оптимистичен и топъл ме изкарва от унеса. Сякаш ме кани да си поиграем. Да поритаме топка или да направим някоя върховна бея.

- Може ли да седна до теб? – надзърта гласът.

Махам с ръка в знак на съгласие. Дори решавам да се представя, както си му е редът. Примерно: „Недялков – инженер-физик, м-м-ного ми е приятно.“. Тогава виждам лицето отсреща. Маскарад. Слабичка женица, сбръчкано лице, полято с лунички. Нескопосано червило. Коса на клечки, завързана на две плитки. Всяка със собствено мнение за пространството. Като виждам кръпките

по дрехите, ми става ясно. Клошарка! Жегва ме пареща мисъл, че сега ще ми иска пари. Отдавна изпитвам ужас, когато ми искат пари.

- Ти как се казваш? – пита с почти детски глас и ме гледа право в очите.

- Петър – изломотвам първото име, което ми идва.

- Здравсти – подава ми тя ръка и почти се навежда да ме целува. Аз съм Пипилота Виктуалия Трансперанта

...

- Да бе, да , още малко и Дългото Чорапче.

- От къде ме познаваш?

- Хайде стига, имам си проблеми. Един лев стига ли ти?

Поглежда учудено, сякаш се опитвам да я дръпна за плитките.

- А на теб един лев стига ли ти? Какво можеш да имаш за един лев?

- Слушай, ще ти дам 10 лева, но ме остави! – вече твърдо съжалявам за случайността.

- За 10 лева можеш да си купиш 8 ябълки, ама големи. 16 мандарини, 20 пакетчета семки, 32 вафли или можеш да храниш канарчето си половин година.

Онемявам.

- Да – или 4 пакета цигари. – горчиво преценявам, че това ще е последната ми реплика.

- А защо трябва да си купуваш толкова много плодове, когато растат в градината извън града?

Наистина, защо ли?

- А на какво обичаш да играеш? – вече не се учудвам

на нейните въпроси, уморен съм и знаей, че не мога да я изгоня.

Хм... играя си на шикалки с моята биография.

- А играл ли си някога на “Прави като Йон”?

Да, играх на “Прави като Симеон”.

- Ходил ли си на пътешествие? – продължава да ме засипва с въпросите си, като че ли не се интересува дали ъ отговарям.

Разбира се. Редовно. До близкия ДАП, до далечния ДАП. Това са острови, които скоро бяха открити. Екзотични и с неясни археологически забележителности. Някои от тях от утрешния ден.

- Виждал ли си морето?

Да, морето. Редовно пътешествам и до него. Само че все го няма. Закрили са го с черен креп.

- Колко е голяма твоята къща?

Около деветдесет квадрата. Търсих нещо по-малко, защото наемите скочиха.

- А можеш ли да събереш в нея всички свои приятели?

Приятели ли? Аз имам много приятели. Примерно Учителя... Не, той няма да дойде. Не обича жена ми. Още оттогава, когато се ожених и напуснах “Каютокмпанията”. Може би ... не, той е саможив. Мони – абсурд. Те, някои, заминаха...

Сервитьорката донася чиния с огромно парче торта. “Пеги” пише на баджа, закрепен за едрия бюст. Май всички сервитьорки се наричат “Пеги”. Сметанова розичка цъфти върху снежната глазура, с две черешки по средата, като очичики на канарче. Клошарката изпада

във възторг. Разперва двете си костеливи ръце, замижава и стоварва дланта си върху тортата.

- Спунг! Не мислиш ли, че тортата каза “Спунг!”. Тази дума аз я измислих – заоблизва с наслада дланта си. После насочва оцапана ръка към лицето ми и предлага - Искаш ли?

Изпускам гъст облак пушек – като локомотив, като видение, като моравата сянка на тази нощ.

Затракват едри капки по тротоара. На малки струйки водите се стичат по витрината. Но те си знаят посоката – само надолу – към тротоара, към тръбите на града, към отходния канал, от там към морето, Голямото море, пречистени чрез тинята, чрез пясъка, който е другата дума за “много”.

- Е, аз ще тръгвам. Конят ми ще се измокри навън. Ела ми някога на гости! – махва с ръка тя и чевърсто забравя да си плати сметката.

Гледам гърба и краката ѝ – обути в дълги шарени чорапи и по детски припряни. Изнизва се от вратата и се появява на мокрото стъкло – вече черно-бяла. Вкарва двата си пръста в устата и изсвирва силно и пронизително. Като локомотив, като момче на футболен мач, като Голям кораб, отплуващ в Голямото море. Приглушено в локвите цопат копита. Бял кон, като бяло видение се спира до нея. Тя скоква чевърсто на гърба му. Без седло, без юзда, без да зная къде отива. Една маймунка притичва отнякъде, облечена в мокри и смешни дрехи и застава на рамото ѝ. Конят започва да крачи бавно и тържествено нанякъде...

- Пепи! – отдавна е време да си платя сметката.

25

Край

Май.

Птички, цветенца. Шарения, миризми, полени. Какафония. Кихам. Слънцето оглежда с ухилена мутра. Бъкано с буболечки.

Пищят клаксони. Розови балони, които всеки миг ще отлетят. Бенефис на юношеството. Някои казват, че е начало, но по-скоро си е край. Децата ще пораснат. Още тази вечер. Сега.

Калоян – синът ми, не се трогва. Затова го водя в близкия кафе-аператив. Сигурно му се яде сладолед.

- Тате, ти какво работиш? – предлага ми компания, докато дойде сладоледа.

- Аз ли? – оливам се с чашата. - Ами... Аз съм завършил университет, където а-а-а, където газехме в белите петна на науката. Разбираш ли?

- Не тате, не разбирам – близва и гледа през мен.

- Ще ти обясня. Значи... да... Вселената е безкрайна... но ограничена. Пространството е огромно... но криво. Рано или късно всичко ще се срине. Дори вече е започнало. Ще остане дупка! Черна дупка! Относителност...неопределеност... Нали разбираш?

- Ей, тате, страшна работа!

- Да, моето момче, това са върховете на науката. Татко ти... – отпивам голяма глътка, за да взема дъх.

- Не бе, тате, гледам абитуриентите. Каква яка кола!

Абитуриенцията, тази ежегодна презентация, която залива площада, за да се покаже, да види, да одума, да се радва и плаче, да почете и отбележи това, което трябваше да дойде, но не трябваше да си отива.

Търся големия корем на пролетта. Трябва да е бременна от онзи харамия.

Търся Албена. Един от двама ни се е слял с тълпата и е станал невидим.